

PODSTAWOWE POTRZEBY ŚRODOWISKA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI (OZN), ICH RODZIN ORAZ OPIEKUNÓW

W Gliwicach jest około 12% (dane z GUS z 2011) osób z niepełnosprawnościami, czyli 22 tys. Jeśli uwzględnić rodziny, opiekunów uczestniczących w ich życiu to pojawia się liczba 55 - 60 tys., czyli blisko 1/3 mieszkańców. Nie jest to widoczne, bo większość tych osób rzadko, a nawet w ogóle nie wychodzi z domu.

Poniżej przedstawiono podstawowe potrzeby środowiska OzN w nawiązaniu do wieku i stopnia niepełnosprawności:

1. Dzieci i młodzież z szansami na usamodzielnienie społeczne i zawodowe (szacunkowa ilość to 1500 osób wg danych WE UM):

a. rehabilitacja:

- wsparcie w rehabilitacji dla dzieci i uczniów z rodzin najuboższych

b. edukacja:

- utworzenie przedszkola dla dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,
- utworzenie kolejnej szkoły podstawowej specjalnej,
- doskonalenie procesu edukacji w nawiązaniu do rodzaju dysfunkcji,
- wdrożenie systemu pomocy w edukacji zdolnym uczniom z rodzin patologicznych
- usprawnianie procesu szkolnej integracji,
- rozwój edukacji włączającej.

c. sport:

- większe wsparcie finansowe zajęć sportowo – rekreacyjnych dla OzN prowadzonych przez NGO lub inne organizacje,
- tworzenie sekcji parasportowych dla OzN w ramach klubów sportowych otrzymujących pomoc finansową z UM.

d. aktywizacja zawodowa (stopień zatrudnienia OzN w Polsce to około 30 %, w UE około 50 %):

- rozeznawanie zapotrzebowania i zachęcanie do tworzenia, we współpracy z PUP, miejsc pracy dla OzN w lokalnych firmach,
- wdrożenie systemu oceny predyspozycji zawodowych dla uczniów szkół ponadpodstawowych,
- tworzenie możliwości kształcenia w zawodach oczekiwanych na lokalnym rynku pracy (usuwanie barier w technikach i szkołach branżowych),
- tworzenie miejsc pracy w formach ustawowo wspieranych i preferowanych, np. ZAZ (zwiększenie ilości), przedsiębiorstwa społeczne,
- tworzenie miejsc pracy w jednostkach UM oraz przedsiębiorstwach miejskich.

2. Dzieci i młodzież z głębokimi, sprzężonymi upośledzeniami oczekujące na zapewnienie bezpiecznego i godnego życia (szacunkowa ilość to 100 - 150 osób – dane WE UM):

- utworzenie kolejnego ośrodka rehabilitacyjno - edukacyjno wychowawczego (OREW) oraz modernizacja istniejącego (aktualna ilość miejsc około 30),
- rozwój usług opiekuńczych i asystenckich w ramach świadczenia „Opieka Wytchnieniowa” – zwiększanie ilości środków finansowych oraz zasobów kadrowych do świadczenia tych usług

3. Dorosłe, samotne OzN oraz te, którym rodzina nie jest w stanie pomóc w zapewnieniu bezpiecznego i godnego życia:

- tworzenie kolejnych mieszkań chronionych (jest kilka dla 10 osób) oraz doskonalenie funkcjonowania istniejących,
- utworzenie drugiego środowiskowego domu samopomocy typ C z myślą o osobach cierpiących na przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych, np. ze zdiagnozowaną chorobą Alzheimera. Na horyzoncie kolejna grupa osoby ze spectrum Autyzmu (typ D),
- tworzenie ośrodków całodobowego pobytu zgodnie z koncepcją deinstytucjonalizacji usług społecznych,
- utworzenie ośrodka opiekuńczo-mieszkalnego finansowanego w ramach Funduszu Solidarnościowego.

Sukcesywna realizacja potrzeb środowiska OzN wymaga zwiększenia środków finansowych i zmian organizacyjnych w UM, a przede wszystkim nadania im odpowiedniego priorytetu.

W opracowanej w 2022 r. „Strategii miasta do 2040 r.” o potrzebach środowiska OzN nic nie znajdujemy. Konieczna jest więc jej aktualizacja. Na poziomie operacyjnym potrzeby środowiska OzN podejmowane są na bazie dwóch dokumentach „Strategia rozwiązywania problemów społecznych” i „Miejski program działań na rzecz osób niepełnosprawnych”, choć są też inne, w których pewne zagadnienia dotyczące OzN są podejmowane. Można odnieść wrażenie, że dokumenty te są opracowane przez różne zespoły, które nie współpracowały ze sobą. Niektóre zagadnienia powielają się, co wskazuje na brak koordynacji w ramach UM przy ich opracowaniu. Wydaje się, że w UM, w ramach pionu wiceprezydenta odpowiedzialnego za sprawy społeczne, powinna powstać komisja/ zespół międzywydziałowy, składający się z osób odpowiedzialnych w wydziałach i innych jednostkach organizacyjnych miasta za sprawy środowiska OzN. Jego pracami mógłby kierować, np. pełnomocnik prezydenta ds. OzN, wyposażony w odpowiednie kompetencje. W realizacji różnych przedsięwzięć warto wykorzystać formułę partnerstwa publiczno – prywatnego. Dla racjonalnego planowania konieczne jest wypracowanie sposobu liczenia, ile jest i z jakimi niepełnosprawnościami osób w mieście w poszczególnych grupach wiekowych.

W celu optymalizowania wykorzystania bazy materialnej, środków finansowych miasta i powiatu oraz poszukiwania optymalnych rozwiązań, biorąc ponadto pod uwagę przenikanie się wielu problemów, choćby aktywizacji zawodowej, zagadnień opiekuńczo-mieszkalnych uzasadnione jest nawiązanie ścisłej współpracy z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, które koordynuje większość działań dotyczących OzN w ramach UP.

Troska o tych, którzy sami sobie pomóc nie mogą, ma głęboki sens humanitarny i duchowy. Jest miarą rozwoju osobowego ludzi i poziomu cywilizacyjnego społeczeństwa. Ma również pozytywny wymiar ekonomiczny. Gdy coraz więcej osób będzie podejmować aktywność zawodową, proporcjonalnie mniej środków trzeba będzie przeznaczać na pomoc społeczną.

Współpracujmy , róbmy jak najwięcej dobrych rzeczy dla środowiska OzN w naszym mieście i powiecie